

2019. aasta vene keele riigeksamit asendavatest eksamitest

Mare Kasuri

vene keele võõrkeelena peaspetsialist

2019. aasta kevadel sooritasid eesti koolide lõpetajad vene keele riigeksamina vene keele rahvusvahelisi tasemeeksameid, mille koostasid Venemaa Rahvaste Sõpruse Ülikooli spetsialistid. Õpilased said valida vene keele kui võõrkeele B1-taseme (*Тест по русскому языку как иностранному. I сертификационный уровень*) või B2-taseme (*Тест по русскому языку как иностранному. II сертификационный уровень*) eksami.

B1-taseme eksam

Sellele tasemele jõudnut iseloomustab võime suhelda mitmesugustes igapäevaelu situatsioonides ja teha end mõistetavaks venekeelses keskkonnas. B1-tasemele jõudmiseks, eeldusel, et baasteadmised on omandatud, kulub ligikaudu 160–180 tundi. Neil, kes alustavad õppimist nullist, tuleb taseme saavutamiseks läbida 440–460 tundi. Nimetatud tundide hulk on ligikaudne, see võib varieeruda sõltuvalt õpitingimustest ja õpilase individuaalsetest võimetest.

B1-taseme kirjeldusel põhineva vene keele B1-taseme testiga kontrolliti nelja osaoskust (kirjutamist, kuulamist, lugemist, rääkimist) ja keelepädevust. Eksam koosnes kirjalikust ja suulisest osast. Kirjalik osa hõlmas kirjutamist, kuulamist, lugemist ning sõnavara ja grammatikat, suuline osa rääkimist.

Objektiivselt hinnatavates kuulamis-, lugemis-, sõnavara ja grammatika osas oli kokku 150 üksikküsimust, mille kaal oli erinev. Iga üksikküsimuse kaal kuulamisosas oli neli punkti, lugemisosas seitse punkti, sõnavara ja grammatika osas üks punkt. Kirjutamisosa eest oli eksaminandil võimalik saada maksimaalselt 80, kuulamisosa eest 120, lugemisosa eest 140, sõnavara ja grammatika osa eest

100 ja rääkimisosa eest 170 punkti, kokku oli võimalik kogu eksamitöö eest saada maksimaalselt 610 punkti (vt tabelit 1). Kirjaliku ja suulise väljendusoskuse hindamiseks kasutati vastavaid hindamisskaalasid.

Eksamisooritajale, kes saavutas nõutava keeleoskustaseme (neljas osas oli tulemus mitte vähem kui 66% maksimaalsest tulemusest ja ühes osas mitte vähem kui 60%), väljastati vastav tunnistus (*Сертификат о прохождении государственного тестирования по русскому языку*). Kui keeleoskustase jäi saavutamata, väljastatiksamisooritajale tõend eksamitulemustega (*Справка*). 2019. aastal sai B1-taseme tunnistuse 58%ksamisooritajatest (2018. aastal 43% ja 2017. aastal 47%).

Tabel 1. 2019. aasta vene keele B1-taseme eksami osad

	Ülesannete hulk	Üksiküsimuste hulk	Maksimumpunktid	Kestus (min.)
Kirjutamine	2		80	60
Kuulamine	6	30	120	35
Lugemine	3	20	140	50
Sõnavara ja grammatika	4	100	100	40
Rääkimine	4		170	60

2019. aasta vene keele B1-taseme eksamil osales 57 eksaminandi (25 koolist), 2018. aastal 86 eksaminandi ning 2017. aastal 70 eksaminandi. Ligikaudu 33% eksaminandidest olid Harjumaalt, 26% Tartumaalt ning Ida-Virumaalt vaid 9% (vt tabelit 2). Üheksamisooritajaga koole oli 13 ehk 52%, kahe-kolmeksamisooritajaga 10 ehk 40% ning kuue ja enamaksamisooritajaga vaid 2.

Tabel 2. B1-taseme eksami tulemused maakonniti

Maa-kond	Eksaminandide	Keskmine %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Grammatika ja sõnavara %	Lugemine %	Suuline osa %	B1 saavutanuid	B1 saavutanute %
Harju maakond	19	73	62	69	80	77	84	12	63%
Ida-Viru maakond	5	87	82	91	89	88	86	5	100%
Jõgeva maakond	5	62	57	54	61	79	58	2	40%
Järva maakond	4	51	37	48	63	54	52	0	0%
Lääne-									

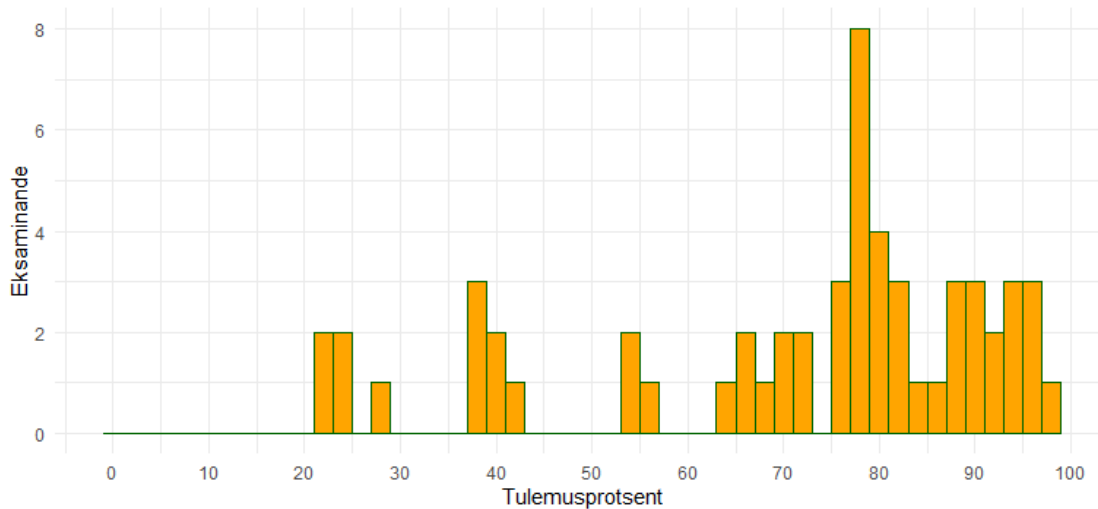
Viru maakond	2	95	92	97	98	93	96	2	100%
Pärnu maakond	2	62	40	72	63	70	59	1	50%
Rapla maakond	1	78	71	70	96	95	64	1	100%
Tartu maakond	15	68	67	62	69	74	76	8	53%
Valga maakond	1	87	78	80	99	80	95	1	100%
Viljandi maakond	1	38	39	27	49	50	29	0	0%
Võru maakond	1	80	53	57	94	85	97	0	0%
Märki mata	1	75	66	83	69	85	70	1	100%
Kokku võte	57	71	63	67	75	76	76	33	58%

Vene keele B1-taseme eksami üldine keskmine tulemus 432,3 punkti ehk 71% on kaks protsenti madalam 2018. ja kolm protsenti madalam 2017. aasta üldistest keskmistest. Kõrgeim tulemus oli 603 ja madalaim 129, standardhälve 132,6 (vt graafikut 1, tabelit 3).

Tabel 3. B1-taseme eksami põhinäitajad osade kaupa

	Kirjutamine	Kuulamine	Grammatika ja sõnavara	Lugemine	Suuline osa	Kogu eksam
Punkte	80	120	100	140	170	610
Keskmine tulemus	50,5	80,5	75	106,8	128,5	432,3
Keskmine sooritus %	63	67	75	76	76	71
Miinumum	0	24	36	42	19,5	129
Maksimum	80	120	100	140	170	603
Standardhälve	20,6	26,2	20,5	29	37,5	132,6

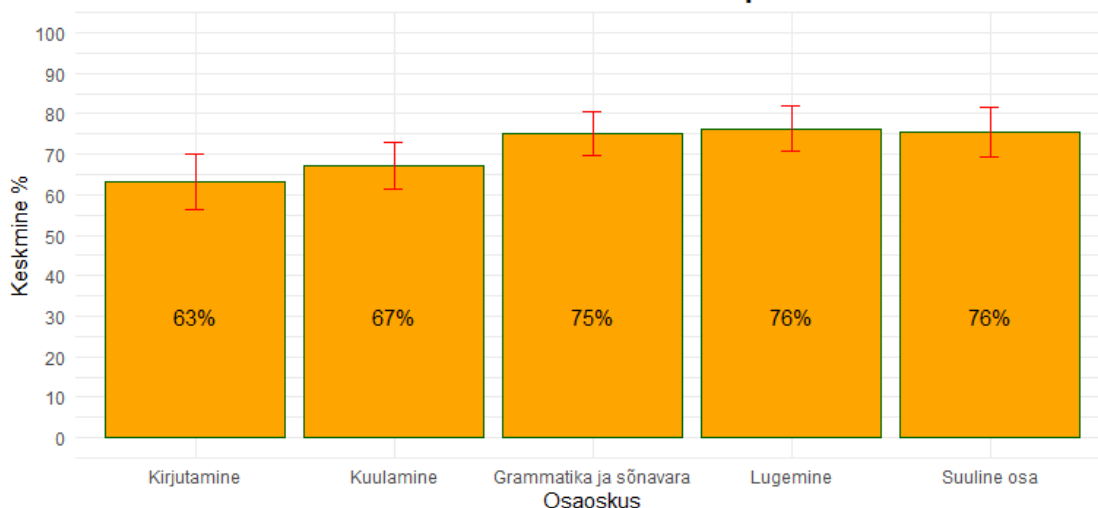
Tulemuste jaotus (N = 57, keskmine = 70.9, st.hälve = 21.7)

Graafik 1. 2019. aasta B1-taseme eksami tulemuste jaotus

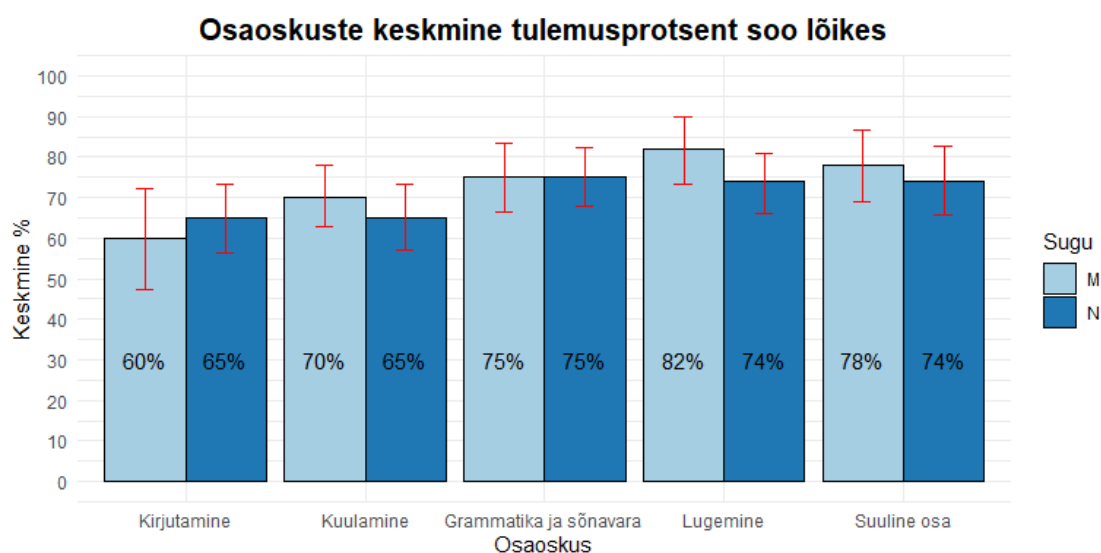
Eksami erinevate osade keskmiste tulemuste võrdlus näitab, et 2019. aasta eksami kõrgeimateks tulemusteks osutusid suulise osa, lugemise ning grammatika ja sõnavara osa tulemused (vastavalt 76, 76 ja 75), eelneval aastal olid kõrgeimateks suulise osa ja grammatika ning sõnavara osa keskmised tulemused (vastavalt 79 ja 79), kuni üheksa protsendi võrra madalamaks osutusid kuulamisosa tulemused (vastavalt 67). Kõige madalam oli kirjutamisosa tulemus – 63% (vt graafikut 2, tabelit 3).

Osaoskuste keskmine tulemusprotsent

Graafik 2. 2019. aasta B1-taseme eksami tulemused osaoskuste järgi

Meeste ja naiste üldiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et need erinevad kuni 8%. 2019.aastal osutus meeste üldine keskmine tulemus naiste keskmisest kõrgemaks (vastavalt 3%). Naiste keskmine tulemus on protsentides 70, meestel 73 (vt tabelit 4). Erinevate osade võrdluses on kirjutamisosa naiste keskmised sooritusprotsendid kõrgemad meeste vastavatest tulemustest (vt graafikut 3 ja tabelit 4).

Graafik 3. 2019. aasta B1-taseme eksami tulemuste jaotus soo järgi

Tabel 4. B1-taseme eksami tulemused soo järgi

Sugu	Eksamiande	Keskmine %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Grammatika ja sõnavara %	Lugemine %	Suuline osa %	B1 saavutanuid	B1 saavutanute %
N	37	70	65	65	75	74	74	21	57%
M	20	73	60	70	75	82	78	12	60 %
Kokkuvõte	57	71	63	67	75	76	76	33	58%

Meeste ja naiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et suuremad erinevused on lugemisosas keskmistes (vastavalt 8%). Kaheksa protsenti kõrgema keskmise tulemuse saavutasid mehed lugemisosas ning viis protsenti kõrgema kuulamisosas, vaid üldised grammatika ja sõnavara osa tulemused ei erinenud (vt tabelit 4 ja graafikut 3). B1-taseme tunnistuse said 57% eksami sooritanud naistest ja 60% meestest.

B2-taseme eksam

Sellele tasemele jõudnut iseloomustab küllalt kõrge suhtluspädevus kõigis eluvaldkondades. B2-tasemele jõudmiseks peaks õppur läbima vähemalt 720 tundi eeldusel, et ta on jõudnud juba B1-tasemele.

B2-taseme kirjeldusel põhineva vene keele B2-taseme testiga kontrolliti nelja osaoskust (kirjutamist, kuulamist, lugemist, rääkimist) ja keelepädevust. Eksam koosnes kirjalikust ja suulisest osast. Kirjalik osa hõlmas kirjutamist, kuulamist, lugemist, sõnavara ja grammatikat, ning suuline osa rääkimist.

Objektiivselt hinnatavates kuulamis-, lugemis-, sõnavara ja grammatika osas oli kokku 146 üksikküsimust, mille kaal oli erinev. Iga üksikküsimuse kaal lugemisosas oli kuus punkti, sõnavara ja grammatika osas üks punkt. Kuulamisosas oli üksikküsimuste kaal ülesannetes erinev, jäädes vahemikku 5–8 punkti. Kirjutamisosa eest oli eksaminandil võimalik saada maksimaalselt 65 punkti, kuulamisosa eest 120, lugemisosa eest 150, sõnavara ja grammatika osa eest 100 ja rääkimisosa eest 140 punkti, kokku oli võimalik kogu eksamitöö eest saada maksimaalselt 575 punkti (vt tabelit 5).

Kirjaliku ja suulise väljendusoskuse hindamiseks kasutati vastavaid hindamisskaalasid.

Eksamisooritajale, kes saavutas nõutava keeleoskustaseme (neljas osas oli tulemus mitte vähem kui 66% maksimaalsest tulemusest ja ühes osas mitte vähem kui 60%), väljastati vastav tunnistus (*Сертификат о прохождении государственного тестирования по русскому языку*). Kuiksamisooritaja sai vähemalt 50% ehk 285 punkti, väljastati talle B1-taseme tunnistus. 2019. aastal sai 98%ksamisooritajatest B2-taseme tunnistuse, neljale eksaminandile väljastati B1-taseme tunnistus.

Tabel 5. 2019. aasta vene keele B2-taseme eksami osad

	Ülesannete hulk	Üsikküsimuste hulk	Maksimumpunktid	Kestus (min.)
Kirjutamine	3		65	60
Kuulamine	5	21	120	35
Lugemine	3	25	150	60
Sõnavara ja grammatika	6	100	100	70
Rääkimine	5		140	45

2019. aasta vene keele B2-taseme eksamil osales 172 eksaminandi (52 koolist), 2018. aastal sooritasid eksami 210 eksaminandi. Ligikaudu 40% eksaminandidest olid Harjumaalt ja 28% Ida-Virumaalt, Tartumaa eksaminandid moodustasid 10% eksaminandidest (vt tabelit 6). Ühe eksamisooritajaga koole oli 19 ehk ligikaudu 37%, kahe-kolme eksamisooritajaga 18 ehk 35%, seitsme ja enama eksamisooritajaga 6 ehk 12%.

Tabel 6. B2-taseme eksami tulemused maakonniti

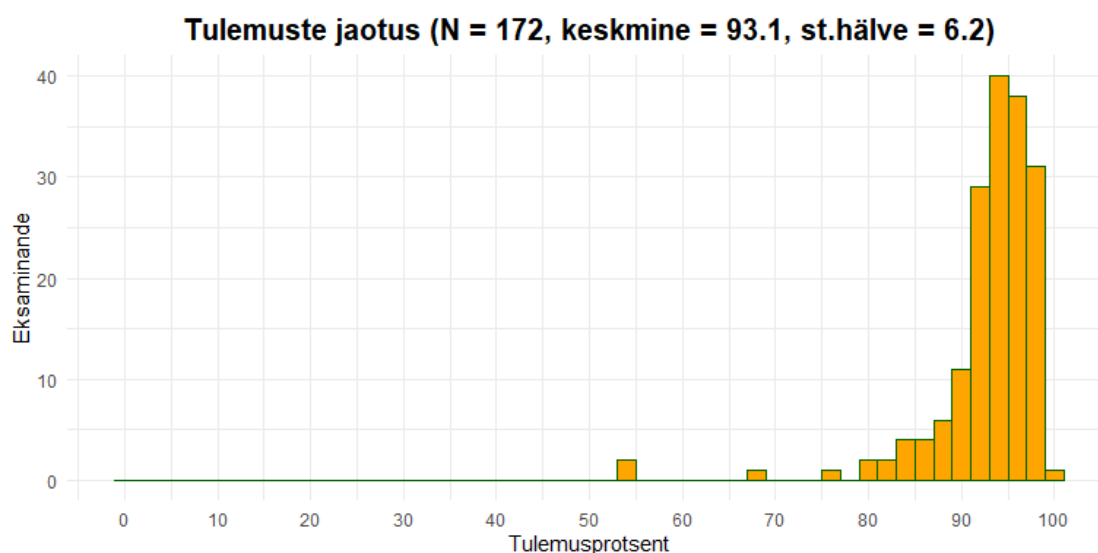
Maakond	Eksaminandide	Keskmine %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Gr. ja sõnavaara %	Lugemine %	Suuline osa %	B2 saavutanuid	B2 saavutanute %
Harju maakond	69	92	92	93	93	91	93	67	97%
Ida-Viru maakond	48	95	96	95	95	93	94	48	100%
Jõgeva maakond	2	95	99	96	94	96	91	2	100%
Lääne-Viru maakond	6	95	95	95	93	97	95	6	100%
Lääne maakond	5	94	95	97	95	92	93	5	100%
Põlva maakond	2	97	95	100	94	96	97	2	100%
Pärnu maakond	9	91	90	96	88	92	88	8	89%
Rapla maakond	2	96	88	98	97	100	92	2	100%
Tartu maakond	18	91	94	93	91	90	89	17	94%
Valga maakond	5	93	94	93	92	94	92	5	100%
Viljandi maakond	2	93	97	96	92	96	88	2	100%
Võru maakond	3	92	86	96	95	93	88	3	100%
Märki mata	1	92	88	96	82	96	95	1	100%
Kokkuvõte	172	93	93	94	93	92	92	168	98%

Vene keele B2-taseme eksami üldine keskmine tulemus oli 535,1 punkti ehk 93%, mis osutus kaheksa protsendi võrra kõrgemaks 2018. aasta üldisest

keskmisest. Kõrgeim tulemus oli 572 ja madalaim 310, standardhälve 35,4 (vt graafikut 4, tabelit 7).

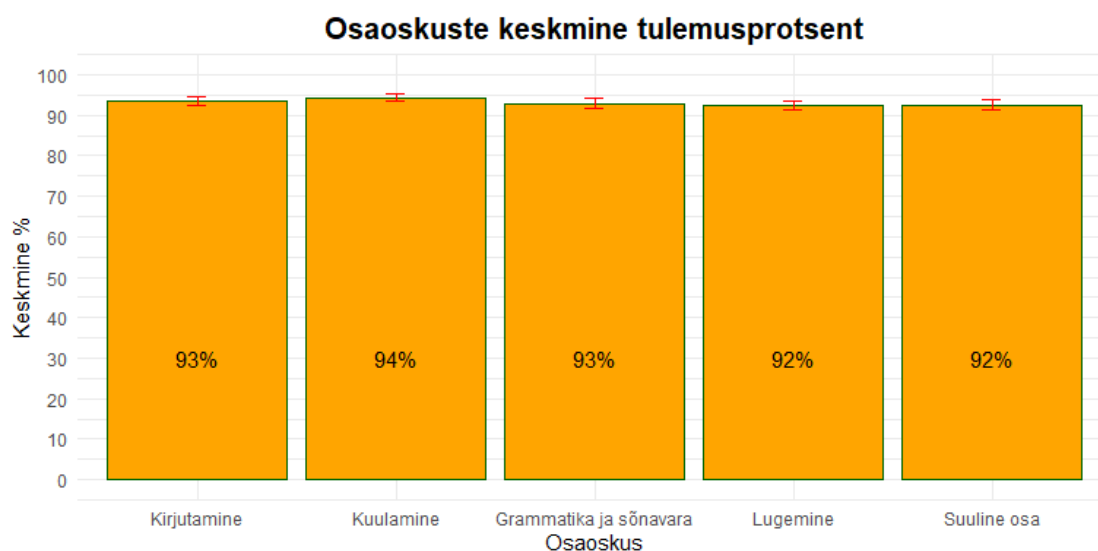
Tabel 7. B2-taseme eksami põhinäitajad osade kaupa

	Kirjutamine	Kuulamine	Grammatika ja sõnavara	Lugemine	Suuline osa	Kogu eksam
Punkte	65	120	100	150	140	575
Keskmine tulemus	60,8	113,3	92,9	138,5	129,5	535,1
Keskmine sooritus %	93	94	93	92	92	93
Miinum	20	64	45	96	55	310
Maksimum	65	120	99	150	140	572
Standardhälve	5,4	8,2	7,6	10,8	11,7	35,4

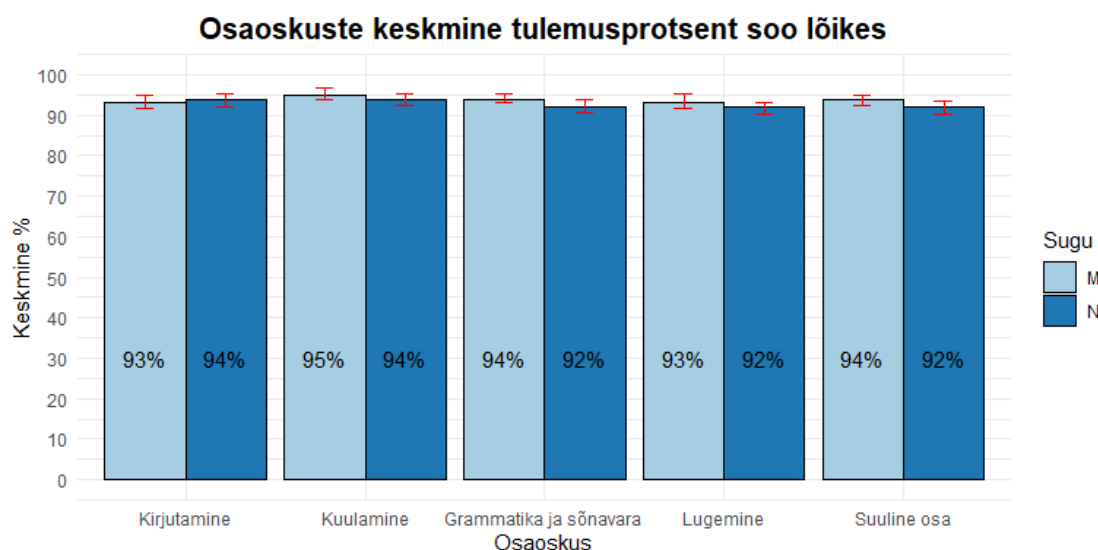

Graafik 4. 2019. aasta B2-taseme eksami tulemuste jaotus

Eksami erinevate osade keskmiste tulemuste võrdlus näitab, et ühtlaselt kõrged olid kirjutamis-, kuulamisosa, sõnavara ja grammatika ning lugemisosa ja suulise osa keskmised sooritusprotsendid (vastavalt 93, 94, 93, 92 ning 92)(vt graafikut 5 ja tabelit 7). Meeste ja naiste üldiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et need on ligilähedased. Naiste keskmine tulemus on protsentides 93, meestel 94 (vt tabelit 8 ja graafikut 6).

Graafik 5. 2019. aasta B2-taseme eksami tulemused osaoskuste järgi

Graafik 6. 2019. aasta B2-taseme eksami tulemuste jaotus soo järgi

Tabel 8. B2-taseme eksami tulemused soo järgi

Sugu	Eksamivõtte	Keskmine %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Gr. ja sõnavara %	Lugemine %	Suuline osa %	B2 saavutanuid	B2 saavutanute %
N	115	93	94	94	92	92	92	111	97%
M	57	94	93	95	94	93	94	57	100%
Kokkuvõtte	172	93	93	94	93	92	92	168	98%

Kokkuvõte

Kokkuvõtvalt võib öelda, et 2019. aasta vene keele rahvusvaheliste eksamite sessiooni võib lugeda kordaläinuks. Eksaminandide huvi sooritada rahvusvaheline vene keele eksam püsib, kuigi eksaminandide hulk vähenes, põhjuseks võib olla üldine õpilaste hulga vähenemine.

B2-taseme eksamitöö üldised keskmised tulemused olid väga kõrged ja eksaminandid näitasid suurepäraselt keeleoskuse taset, kuigi B1-taseme eksamitöö keskmised tulemused jäid madalamaks, näitasid ka selle taseme valinud õppurid küllalt head keeleoskuse taset. Eksamitööde erinevate osade analüüs näitas, et B2-taseme eksami erinevate osade ülesannetega said eksaminandid suurepäraselt hakkama, 98% selle keeleoskuse taseme valinud selle ka saavutas. B1-taseme suulise osa, lugemise ja grammatika ning sõnavara ülesanded olid eksaminandidele kerged. B1-taseme eksami valinutele osutus raskeimaks kirjutamisosa. Sarnaselt 2017. ja 2018. aastaga on B2-taseme eksami üldine sooritusprotsent kõrgem B1-taseme vastavast näitajast (22%). Kontingent, kes valib eksamiks taseme B2, on reeglina väga tugev. Kui 2017. aastal selle taseme valinud eksamitegijatest 95% said vastava tunnistuse ja 2018. aastal 94% siis 2019. aastal tõusis see näitaja 98%. B1-taseme eksamisooritajate hulgas on reeglina ligi pooled eksaminandidest kesise keeleoskuse tasemega, kuid 2019. aastal moodustas selliste eksamisooritajate hulk umbes kolmandiku. 42% B1-taseme valinud eksaminandidest ei saavutanud tasemele vastavat punktisummat ning neile ei väljastatud tunnistust. Põhjuseks võib olla see, et B1-taseme eksami valivad ka õpilased, kelle ettevalmistus on nõrk ning neil ei ole ka piisavat ettekujutust pakutavast formaadist.